

**STRATEGII MODERNE DE DEZVOLTARE A PROCEDURILOR ȘI TEHNICILOR DE
AUDIT FINANCIAR ÎN CALITATE DE MECANISM DE RESPONSABILIZARE A
ENTITĂȚILOR CE RECURG LA UTILIZAREA PRACTICILOR CONTABILITĂȚII
CREATIVE**

**MODERN STRATEGIES FOR THE DEVELOPMENT OF FINANCIAL AUDITING
PROCEDURES AND TECHNIQUES AS A MECHANISM FOR ENHANCING THE
ACCOUNTABILITY OF ENTITIES USING CREATIVE ACCOUNTING PRACTICES**

CZU: 657.6:005.915

DOI: <https://doi.org/10.53486/isca2023.30>

Autor: BOGOS (CALANCEA) Eugenia, drd.

State University of Moldova, Republic of Moldova

E-mail: calancea.eugenia@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5716-7977>

Abstract. This article aims to highlight the importance of assuring that the company stakeholders are provided with a high quality and accurate information included in the financial statements. As long as the accounting norms offer the flexibility and companies are not limited in using creative accounting techniques, true and fair view of the financial statements has to be supported by the opinion of the financial auditors. Auditors, armed with appropriate techniques and procedures, should serve as protection shield between entity's financial statements and the stakeholders.

Keywords: creative accounting, financial audit, accounting, stakeholders, financial statements.

JEL Classifications: M42 Auditing, M41 Accounting, M00 General

Introducere. Actualmente, în activitatea mediului de afaceri se conturează următoarele tendințe: globalizarea, intensificarea relațiilor economice și creșterea complexității acestora dar și presiunea asupra necesarului transparentizării activității. Presiunea publicului larg și a autorităților de a face disponibile cât mai multe informații aferente activității companiei, este o provocare majoră pentru acestea. Astfel, companiile, conștientizează importanța informațiilor financiare din situațiile financiare și anume potențialul impact, pozitiv sau negativ, asupra imaginii acesteia, care ulterior se poate răsfrânge asupra relațiilor cu clienții, furnizorii și investitorii. În astfel de circumstanțe, companiile devin cointeresate, în a apela la metode și tehnici de contabilitate creativă pentru a distorsiona realitatea în situațiile financiare făcute publice. Unul din filtrele clasice al calității informațiilor financiare este auditul financiar, al cărui rol este de a oferi un confort utilizatorilor acestor informații. Chiar dacă profesia de auditor financiar este într-o continuă dezvoltare, totuși, cerințele față de acești profesioniști sunt din ce în ce mai mari, cert este că strategiile de dezvoltare a auditului urmează a fi conturate și adaptate în ritm alert.

Conținut. Contabilitatea creativă nu reprezintă un concept nou, ci unul cunoscut de ceva timp, dar nici până în prezent, nu există o definiție general acceptată pentru această noțiune. Mai mult decât atât, nu există o claritate în ce privește cum aceasta ar trebui abordată, drept o noțiune pozitivă, sau una negativă, iar părerile autorilor, la acest capitol sunt variate. Cea mai des utilizată definiție este cea din publicația lui Naser Kamal, „Creative accounting: its nature and use”, prin care aceasta este caracterizată ca fiind „1) procesul prin care, dată fiind existența unor breșe în reguli, se manipulează cifrele contabile și, profitând de flexibilitate, se alege acele practici de măsurare și divulgare ce permit transformarea documentelor de sinteză din ceea ce ele ar trebui să fie în ceea ce managerii doresc; 2) procesul prin care tranzacțiile sunt structurate de asemenea manieră încât să permită „producerea” rezultatului contabil dorit” [6, p.9].

Pornind chiar de la absența unei definiții general acceptate, încă și mai complex este de a defini, identifica, controla, limita sau restricționa această presupusă “creativitate”. Cu toate acestea, economiile au fost și sunt zguduite de ecurile unor mari eșecuri financiare la baza cărora stau tranzacții și abordări contabile considerate ca fiind creative și menite a distorsiona adevărul, deloc reprezentative situației financiare reale. Astfel, contabilitatea creativă, scandalurile economice și fraudele sunt fenomene repetitive. Chiar dacă cazurile Enron și Parmalat sunt deja istorie, iar cei vizați ar fi trebuit să-și învețe “lecția”, cel ultimul scandal, vine să spulbere acest mit. Recentul scandal legat de falimentul în timp record al Silicon Valley Bank deja trezește dubiile experților financiari în ce privește calitatea și veridicitatea informațiilor incluse în situațiile financiare, precum și lipsa unor explicații referitor la unele aspecte importante și nu în ultimul rând - divergențe între informațiile incluse în rapoartele trimestriale și cele anuale. Situațiile financiare ale companiei nu prezentau informațiile legate de creșterea riscurilor de afacere. Iar una din întrebările cele mai discutate a fost legată de faptul că în 14 zile din data emiterii situațiilor financiare, opinie curată, banca devine al 2-lea cel mai mare faliment din istoria Statelor Unite ale Americii, după anul 2008, cu ulterioare consecințe asupra altor bănci și companii. Ca și în celelalte cazuri, în momentul apariției unor astfel de situații, ținta publicului larg devine identificarea auditorului extern și calitatea și independența cu care aceasta își îndeplinește misiunile de audit, dar și posibilitatea penalizării acestuia în vederea neadmiterii a astfel de erori în viitor. Chiar dacă responsabilitățile auditorului sunt bine-definite și acesta nu deține aceiași responsabilitate ca și compania auditată, cerințele publicului larg și ale autorităților față de abilitatea acestuia de a preveni și a detecta utilizarea frauduloasă a contabilității creative, sunt tot mai mari, motivul de bază fiind că auditorul este cel mai important validator și verificator extern independent și competent, respectiv, în așa caz, orice eșec al companiei este egalat cu eșecul auditorului extern.

Din cele expuse supra, reiese că auditul financiar, chiar și dacă este în continuă dezvoltare, trebuie să își recalibreze strategia în vederea prevenirii și elucidării practicilor de contabilitate creativă utilizate, reformele ce ar asigura aceasta, fiind în întârziere. Marea provocare în acest flux, este că în momentul în care nu există o claritate în ce privește definiția și modul de identificare a contabilității creative, nu se pot propune soluții fixe, standarde și aplicabile universal tuturor misiunilor de audit. Detectarea practicilor frauduloase de contabilitate creativă nu este despre aplicarea unor simple proceduri de audit, ci despre identificarea abordărilor conceptuale potențial greșite ale companiei în ce privește gestiunea financiară, evaluarea strategiilor financiare ale companiei – ca fiind setate incorect, concluzionarea asupra existenței unei guvernante defectuoase și unui management incompetent, dar și despre identificarea unor tranzacții unice dubioase între sute de mii de tranzacții supuse verificării. Viziunile strategice în ce privește dezvoltarea auditului financiar, trebuie să se focalizeze pe îmbunătățirea procedurilor și tehnicilor ale auditului financiar, în așa mod încât acestea să servească drept mecanism de responsabilizare a companiilor ce recurg la utilizarea practicilor de contabilitate creativă. Câteva strategii moderne pentru dezvoltarea procedurilor și tehnicilor de audit financiar:

1. Tehnici de audit bazate pe tehnologie. Tehnologia a revoluționat modul în care se desfășoară auditul financiar. Cu ajutorul unor instrumente de audit avansate, auditorii pot acum să identifice anomalii financiare și să detecteze fraudele cu o mai mare precizie și rapiditate. Analiza datelor, inteligența artificială și învățarea automată sunt câteva dintre tehnicile de audit bazate pe tehnologie care sunt utilizate din ce în ce mai mult de către auditori pentru a spori eficacitatea și eficiența auditului financiar.

2. Abordarea de audit bazată pe risc. Abordarea de audit bazată pe risc se concentrează pe identificarea și evaluarea riscurilor asociate cu situațiile financiare ale unei entități. Această abordare implică o înțelegere aprofundată a operațiunilor comerciale, a sistemelor contabile și a controalelor interne ale entității. Concentrându-se asupra domeniilor cu cel mai mare risc, auditorii își pot alocă mai bine resursele și pot elabora proceduri de audit mai eficiente.

3. **Auditul continuu.** Auditul continuu este o abordare care implică utilizarea tehnologiei pentru a monitoriza în mod continuu tranzacțiile financiare ale unei entități. Această abordare permite auditorilor să identifice anomaliile și neregulile în timp real, reducând astfel riscul ca activitățile frauduloase să nu fie detectate.

4. **Auditul integrat.** Auditul integrat presupune integrarea auditului financiar cu alte domenii ale operațiunilor unei entități, cum ar fi raportarea în materie de mediu, socială și de guvernanță (ESG). Această abordare oferă o viziune mai holistică asupra operațiunilor unei entități și le permite auditorilor să identifice riscurile și oportunitățile potențiale dincolo de cadrul tradițional de raportare financiară.

5. **Scepticism profesional.** Scepticismul profesional este un principiu fundamental al auditului financiar care impune auditorilor să mențină o mentalitate obiectivă și plină de întrebări pe tot parcursul procesului de audit. Adoptând o abordare sceptică, auditorii pot identifica și investiga domeniile de risc potențial și se pot asigura că raportarea financiară este exactă și transparentă.

Adițional, trebuie menținut focusul pe independență și corectitudine și în special transparența în relația cu publicul larg. Trebuie să fie evitată familiarizarea cu clientul de audit și anume rotația echipei de audit. Un aspect important este menținerea unui standard înalt de calitate, în detrimentul fenomenului de optimizare a timpului și efortului pentru angajamentele de audit, precum și menținerea unei forțe de muncă calificată în detrimentul celei ieftine și cu o experiență redusă. Alegerea unei abordări individualizate în stabilirea strategiei de audit și planului de audit, ajustarea acestora pe parcursul misiunii. Un aspect la fel de important este revizuirea continuă a proceselor de audit existente în cadrul companiei și ajustarea acestora la complexitatea și natura entității auditate.

În concluzie, adoptarea unor strategii și tehnici moderne de audit financiar este crucială pentru sporirea responsabilității entităților care utilizează practici contabile creative. Aceste strategii și tehnici le permit auditorilor să identifice anomaliile financiare și să detecteze fraudele mai eficient, promovând astfel transparența și responsabilitatea în gestiunea financiară.

Concluzie. În concluzie, dezvoltarea de strategii și tehnici moderne de audit financiar este vitală pentru a spori responsabilitatea entităților care utilizează practici contabile creative. Auditul financiar este un instrument esențial care promovează transparența și oferă părților interesate garanția că situațiile financiare sunt fiabile și veridice. Odată cu progresele rapide ale tehnologiei, auditorii pot utiliza în prezent instrumente de audit avansate, cum ar fi analiza datelor, inteligența artificială și învățarea automată, pentru a identifica anomaliile financiare și a detecta fraudele mai eficient. Abordarea de audit bazată pe risc, auditul continuu, auditul integrat și scepticismul profesional sunt alte strategii moderne care pot spori eficacitatea și eficiența auditului financiar. Prin adoptarea acestor strategii și tehnici moderne, auditorii pot asigura că raportarea financiară este transparentă, fidelă și de încredere, promovând astfel sentimentul de încredere în rândul părților interesate.

Bibliografie

1. Arens A. A., Elder R. J., & Beasley M. S., Auditing and Assurance Services. Pearson, 2019.
2. Ghosh A., Financial Statement Analysis and Reporting Techniques. John Wiley & Sons, 2018.
3. Gramling A. A., & Myers L. A., Auditing: A Practical Approach. John Wiley & Sons, 2021.
4. Knechel W. R., Auditing: Assurance and Risk. Taylor & Francis, 2016.
5. Leslie J. E., & Turner L. E., Auditing & Assurance Services. McGraw-Hill Education, 2021.
6. Naser C., Creative financial accounting: its nature and use, Pretince Hall, 1993.